

Sygn. akt VII U 1333/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Zbigniew Szczuka

Protokolant: Małgorzata Nakielska

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2017 r. w Warszawie

sprawy (...) s.c. z siedzibą w R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

z udziałem U. M. (1)

na skutek odwołania (...) s.c. z siedzibą w R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 29 czerwca 2016 r. znak: (...)

1. oddala odwołanie,

2. zasądza od (...) s.c. z siedzibą w R. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VII U 1333/16

UZASADNIENIE

Firma (...) S.C. złożyła w dniu 29 lipca 2016r. odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 29 czerwca 2016r., nr: (...) stwierdzającej, że W. M. (1) nie podlega, jako pracownik u ww. płatnika składek obowiązkowo ubezpieczeniom/u: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od dnia 8 listopada 2011r. do dnia 25 sierpnia 2013r.

W uzasadnieniu odwołania płatnik składek podniósł, iż w dniu 8 listopada 2011r. w R. została zawarta pomiędzy firmą (...) s.c. a W. M. (1) ustna umowa o świadczenie pracy w wymiarze 1/8 etatu. Płatnik składek wskazał, iż przed rozpoczęciem pracy, ubezpieczony przedłożył dowody poświadczające wymagane wykształcenie oraz doświadczenie zawodowe, a także zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy. Firma została także poinformowana o długim okresie choroby ubezpieczonego, która miała miejsce w miesiącach poprzedzających. Odwołujący wskazał ponadto, iż wynagrodzenie było wypłacane W. M. (1) w gotówce, czego świadkami niejednokrotnie byli zarówno jego współpracownicy, jak i zona która odbierała go z miejsca pracy, po niemal każdym przepracowanym dniu. Płatnik składek podniósł nadto, że z powodu własnego niedbalstwa niedopełnione zostały wszystkie niezbędne formalności takie jak zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych W. M. (1).

W konkluzji odwołania, Firma (...) s.c. wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i uznanie podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom/u: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu W. M. (1) w okresie od dnia 8 listopada 2011r. do dnia 25 sierpnia 2013r. (odwołanie, k. 2-4 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 23 sierpnia 2016r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o jego oddalenie. Uzasadniając swe stanowisko organ rentowy wskazał, iż w niniejszej sprawie odwołujący nie przedstawił umowy zawartej z W. M. (1), nie przedstawił również dowodów na faktyczne wykonywanie pracy oraz na wypłatę wynagrodzenia, a zgłoszenie do ubezpieczeń oraz złożenie dokumentów rozliczeniowych i dokonanie wpłat składek na ubezpieczenia nastąpiło znacznie po obowiązującym terminie. Organ rentowy uznał zatem, iż W. M. (1) został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych wyłącznie w celu uzyskania świadczeń z FUS (odpowiedź na odwołanie, k.22-24 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W. M. (1), urodzony w dniu (...), w dniu 10 czerwca 1988r. ukończył (...) Szkołą (...) w zawodzie elektrotechnika (świadectwo ukończenia (...) Szkoły (...), k. 17 a.s.). Na przełomie lat 2003-2009 odwołujący wykonywał prace mechanika samochodowego w różnych zakładach pracy(umowy o pracę, k.10,11,12,13,14,18,19 i 20 a.s.).

G. B. oraz S. B. prowadzą zarejestrowaną działalność gospodarczą pod nazwą (...) s.c. z siedzibą w R., której przedmiotem są przewozy autokarowe osób. W 2011r. firma posiadała około 6 autobusów. Drobne prace remontowe autobusów wykonywali sami właściciele firmy, natomiast w razie wystąpienia większej awarii, naprawy wykonywane były w zewnętrznych warsztatach samochodowych. S. B. podjął decyzję o zatrudnieniu mechanika, który zająłby się przeglądami autokarów przed wyjazdem w trasę, ponieważ ich liczba zwiększyła się. W tym celu postanowił zatrudnić W. M. (1), którego kandydaturę wybrał z polecenia znajomego. W dniu 8 listopada 2011r. w R. została zawarta między firmą (...) s.c. z siedzibą w R. a W. M. (1) umowa o pracę w wymiarze 1/8 etatu, na stanowisku mechanika samochodowego. Przedmiotowa umowa została zawarta w formie ustnej. Przed rozpoczęciem pracy W. M. (1) przedłożył w siedzibie firmy dokumenty poświadczające wymagane wykształcenie oraz doświadczenie zawodowe, a także zaświadczenie wystawione przez Lekarza Orzecznika ZUS wskazujące na brak przeciwwskazań do świadczenia pracy na ww. stanowisku. Przed podjęciem pracy W. M. (1) poinformował przyszłego pracodawcę o problemach zdrowotnych, które miały miejsce w miesiącach poprzedzających. Strony umowy ustaliły, iż wynagrodzenie za wykonaną pracę będzie wypłacane ubezpieczonemu w formie gotówki na koniec każdego miesiąca. Do obowiązków W. M. (1) miał należeć przegląd autobusów przed wyjazdem w trasę. Ubezpieczony w razie nadgodzin, otrzymywał dni wolne od pracy. Nikt nie nadzorował jego pracy, a także nie musiał podpisywać listy obecności. Pracodawca, który przebywał na ogół na terenie bazy, widział ile godzin W. M. (1) wykonywał swoją pracę i wierzył mu „na słowo” w kwestii godzin nadliczbowych. W razie awarii, któregoś z autobusów ubezpieczony sporządzał listę napraw. Zarówno przed zatrudnieniem ubezpieczonego jak i po jego odejściu z pracy przeglądów autobusów dokonywali właściciele firmy-kierowcy autobusów.

Przedmiotowy stosunek pracy ustał w dniu 25 sierpnia 2013r. Po ustaniu ww. umowy o pracę, ubezpieczony otworzył własną działalność gospodarczą z usług której korzystał G. B. i S. B.. W dniu 8 kwietnia 2015r. W. M. (1) zmarł (zeznania świadka R. S., k.120 a.s., zeznania świadka T. S., k.120 a.s., zeznania odwołującego G. B., k.120-121 a.s., zeznania odwołującego S. B.,k.121 a.s., zeznania zainteresowanej U. M. (1), k.122 a.s., świadectwo pracy a.r., CEiDG a.r.).

W dniu 6 kwietnia 2016r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wpłynął dokument zgłoszeniowy do ubezpieczeń ZUS ZUA od 8 listopada 2011r., dokument wyrejestrowujący z ubezpieczeń ZUS ZWUA od 26 sierpnia 2013r., oraz imienne raporty miesięczne za miesiące od 11/2011 do 08/2013. W złożonych za ww. okresy dokumentach rozliczeniowych (ZUS RCA) płatnik składek wykazał następujące podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne:

- za listopad 2011r. – 140,00zł

- za grudzień 2011r. – 175,00zł

- od stycznia do grudnia 2012r. – po 190,00zł

- od stycznia do lipca 2013r. – po 200,00zł

- za sierpień 2013r. – 167,00zł (dokumentacja a.r.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych, jako organ uprawniony do kontroli i weryfikacji podstawy wymiaru składek i prawidłowości zgłoszenia do systemu ubezpieczeń społecznych, wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie ustalenia obowiązku podlegania przez W. M. (1) ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia u płatnika składek (...) s.c. z siedzibą w R.. W oparciu o wyniki przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego oraz w świetle zgromadzonych dowodów, organ rentowy uznał, że płatnik składek nie przedstawił dowodów faktycznego wykonywania pracy przez W. M. (1). Organ rentowy wskazał ponadto, iż ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę dopiero w dniu 6 kwietnia 2016r. W tym dniu również zostały złożone dokumenty rozliczeniowe. Z nadesłanych wyjaśnień płatnika składek wynika, że w dniu 15 kwietnia 2016r. na wniosek żony W. M. (1), płatnik składek wydał świadectwo pracy, z którego wynika, że w okresie od 8 listopada 2011r. do 25 sierpnia 2013r. W. M. (1) był zatrudniony przez wskazanego płatnika w wymiarze 1/8 etatu. Okoliczności, takie jak brak dowodów na faktyczne wykonywanie pracy, zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych oraz złożenie dokumentów rozliczeniowych i dokonanie wpłat składek na ubezpieczenia po obowiązującym terminie, brak dokumentów dopuszczających pracownika do pracy wskazują, że W. M. (1) został zgłoszony do ubezpieczeń wyłącznie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

W oparciu o powyższe ustalenia, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., na podstawie art. 83 ust. 1, art. 6 ust. 1 pkt. 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 38 z późn. zm.) w związku z art. 58 § 2 i art. 83 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r., poz. 459 z późn. zm.) oraz art. 22 § 1 i art. 300 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2017 r., poz. 60 z późn. zm.) wydał w dniu 29 czerwca 2016r., nr: (...), w której stwierdził, że W. M. (1), jako pracownik u płatnika składek (...) s.c. z siedzibą w R. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od dnia 8 listopada 2011r. do dnia 25 sierpnia 2013r.. (decyzja z dnia 29 czerwca 2016r., nr: (...) a.r.).

Od niekorzystnej decyzji organu rentowego, firma (...) s.c. z siedzibą w R. złożyła odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie.

W piśmie procesowym z dnia 3 stycznia 2017r. odwołujący wskazał, iż umowa o pracę pomiędzy ubezpieczonym a płatnikiem składek nigdy nie została sporządzona w formie papierowej, co spowodowało, że w natłoku codziennych obowiązków, W. M. (1) nie został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Ze względu na powyższe nie była prowadzona żadna dokumentacja dotycząca pracownika, tj. akta osobowe i ewidencja czasu pracy (pismo procesowe, k.35 a.s.).

W ocenie Sądu, na podstawie zeznań świadków R. S. (k. 120 a.s.) oraz T. S. (k.120 a.s.), którym można przyznać walor wiarygodności jedynie w części, nie można uwzględnić stanowiska płatnika składek o wykonywaniu przez W. M. (1) czynności w firmie (...) s.c. z siedzibą w R. w ramach stosunku pracy. Świadkowie zeznali co prawda, że widzieli W. M. (1) na terenie bazy firmy, jednakże nie jest to wystarczające do uznania wykonywania czynności przez ubezpieczonego w ramach umowy o pracę. Świadkowie wskazywali na pojedyncze dni, kiedy to mieli widzieć W. M. (1) podczas wykonywania obowiązków zawodowych, gdyż nie bywali codziennie na terenie firmy.

Zeznania S. B. (k.121 a.s.) i G. B. (k.120-121 a.s.), Sąd uznał za wiarygodne jedynie w zakresie, w jakim na ich podstawie ustalił okoliczności związane z prowadzeniem firmy (...) s.c. Nie dał jednak wiary Sąd tym zeznaniom w zakresie, w jakim wynikało z nich, że zatrudnienie ubezpieczonego na stanowisku mechanika w firmie, która nie zatrudniała do tej pory tego rodzaju pracowników, było uzasadnione ekonomicznie. Po pierwsze - wbrew twierdzeniom płatnika składek

w firmie (...) s.c. nie istniała potrzeba zatrudnienia mechanika, bowiem zarówno przed zatrudnieniem ubezpieczonego jak i po jego odejściu z pracy owych przeglądów dokonywali sami kierowcy autobusów.

Ponadto wskazać należy, iż płatnik składek nie wykazał żadnymi dokumentami, iż W. M. (1) faktycznie wykonywała pracę. Powołani świadkowie zeznawali chaotycznie i nie byli w stanie konkretnie i jednoznacznie powiedzieć, czy ubezpieczony był pracownikiem ww. firmy, jakie były okoliczności zawarcia umowy oraz to jakie wynagrodzenie otrzymywał.

Sąd nie dał wiary zeznaniom żony ubezpieczonego - U. M. (1) (k. 122 a.s.), bowiem jako osoba spokrewniona, zachodziła wątpliwość co do obiektywności złożonych przez nią zeznań. Wskazać także należy, iż U. M. (1) posiadała interes w tym, aby jej zmarły mąż został objęty ubezpieczeniem społecznym, albowiem umożliwiłoby to przyznanie na rzecz jej syna świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie płatnika składek Firmy (...) s.c. z siedzibą w R. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 29 czerwca 2016r., nr: (...) jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Kwestią sporną, wymagającą rozstrzygnięcia w niniejszym postępowaniu było to, czy W. M. (1) realizował umowę o pracę, jaką zawarł z Firmą (...) s.c., gdyż od tego uzależnione jest objęcie go ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym, wypadkowym i chorobowym, jako pracownika u ww. płatnika składek.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 38 z późn. zm.) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów. W myśl art. 13 pkt. 1 ustawy następuje to od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania. Definicję pracownika zawiera z kolei art. 2 kodeksu pracy. Wskazuje on, że pracownikiem jest osoba zatrudniona między innymi na podstawie umowy o pracę.

Użyty w powołanym przepisie zwrot „zatrudniona” oznacza istnienie między pracownikiem a pracodawcą szczególnej więzi prawnej o charakterze zobowiązaniowym, tj. stosunku pracy. Istotą tegoż stosunku jest – w świetle art. 22 § 1 k.p. – uzewnętrznienie woli umawiających się stron, z których jedna deklaruje chęć wykonywania pracy określonego rodzaju w warunkach podporządkowania pracodawcy, natomiast druga – stworzenia stanowiska pracy i zapewnienia świadczenia pracy za wynagrodzeniem. Celem i zamiarem stron umowy o pracę winna być zatem faktyczna realizacja treści stosunku pracy, przy czym oba te elementy wyznaczają: ze strony pracodawcy – realna potrzeba ekonomiczna i umiejętności pracownika, zaś ze strony pracownika – ekwiwalentność wynagrodzenia uzyskanego za pracę. O zakwalifikowaniu zatrudnienia jako czynności pracowniczych rozstrzygają każdorazowo przepisy charakteryzujące stosunek pracy. W ich świetle wymagane jest więc stwierdzenie, czy praca wykonywana przez pracownika na rzecz pracodawcy była dostosowana do charakteru stosunku pracy, czyli polegała na wykonywaniu pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem (art. 22 § 1 k.p.).

Należy wskazać, że przepis art. 22 § 1 k.p. nie stwarza prawnego domniemania zawarcia umowy o pracę, a zatrudnienie nie musi mieć charakteru pracowniczego. Praca – rozumiana szeroko jako wszelkiej rodzaju działalność ludzka – może być świadczona także na podstawie umów cywilnoprawnych i to także należy mieć na uwadze przy rozstrzygnięciu kwestii podlegania ubezpieczeniom społecznym.

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy wskazywał, że brak jest dowodów potwierdzających faktyczne świadczenie pracy przez W. M. (1), a zawarta umowa ustna, jako pozorna czynność prawna jest nieważna. Sąd zgadza się z tym stanowiskiem, albowiem w toku postępowania odwołujący nie przedstawił jakiegokolwiek dokumentacji świadczącej o tym, że w spornym okresie czasu W. M. (1) faktycznie wykonywał pracę na rzecz płatnika składek Powyższe nie wynika również z osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań świadków R. S., T. S., a także zeznań odwołujących G. B. i S. B. oraz zeznań zainteresowanej U. M. (1). W tym względzie zarówno odwołujący, zainteresowana jak i świadkowie

nie przedstawili żadnych dokumentów, które świadczyłyby o wymiernych efektach pracy ubezpieczonego na rzecz płatnika składek.

Jak słusznie wskazał organ rentowy, do chwili kontroli przeprowadzonej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie istniała jakakolwiek dokumentacja pracownicza W. M. (1) za sporny okres od 8 listopada 2011r. do 25 sierpnia 2013r. Rzekoma umowa o pracę z 8 listopada 2011r. nawiązana została w formie ustnej. Zgodnie zaś z art. 29 § 2 k.p. umowę o pracę zawiera się na piśmie. Jeżeli natomiast umowa o pracę nie została zawarta z zachowaniem formy pisemnej, pracodawca powinien, najpóźniej w dniu rozpoczęcia pracy przez pracownika, potwierdzić pracownikowi na piśmie ustalenia, co do stron umowy, rodzaju umowy oraz jej warunków. Płatnik składek nie wywiązał się z tego obowiązku. Co więcej, pracodawca nie zgłosił W. M. (1) do ubezpieczeń społecznych z tytułu nawiązanego rzekomo stosunku pracy. Twierdzenia S. B. i G. B. by fakt ten powodowany był wyłącznie ich niedbalstwem jest, co najmniej nieprzekonujący. Co więcej płatnik składek miał ponad 2 lata na dostrzeżenie swej „pomyłki” i zadośćuczynienie uchybionym obowiązkom. Argument ten odnieść należy też do braku stosownych deklaracji podatkowych oraz twierdzeń w zakresie zamiaru spisania umowy w przyszłości. Dopiero w wyniku postępowania kontrolnego płatnik składek zdecydował się na złożenie do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych stosownych dokumentów zgłoszeniowych, wyrejestrowujących oraz imiennych raportów miesięcznych. Na marginesie rozważań wskazać należy, że S. B. i G. B. jako osoby doświadczone zawodowo, mieli pełną świadomość konsekwencji, jakie rodzi podobne zachowanie pracodawcy. Płatnik składek nie udowodnił jednak, by podejmował jakiegokolwiek kroki celem skontrolowania sytuacji pracowniczey W. M. (1).

W tym miejscu wskazać również należy, że osoba kwestionująca stanowisko organu rentowego zawarte w wydanej po przeprowadzeniu postępowania kontrolnego decyzji zobowiązana jest nie tylko do podważania trafności poczynionych przez organ rentowy ustaleń, ale również – nie ograniczając się wyłącznie do polemiki z tymi ustaleniami – winna, zgodnie z treścią przepisu art. 6 k.c., wskazać na okoliczności i fakty znajdujące oparcie w materiale dowodowym, z których możliwym byłoby wyprowadzenie wniosków i twierdzeń zgodnych ze stanowiskiem zaprezentowanym w odwołaniu. Analiza całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego i to zarówno osobowego, jak i rzeczowego prowadzi jednak do wniosku, że odwołujący zadaniu temu nie sprostał.

Jednocześnie wskazać należy, że strony zawarły przedmiotową umowę o pracę w sytuacji, kiedy konstytutywne cechy stosunku pracy nie występowały. Do tych konstytutywnych cech, określonych przez przepisy Kodeksu pracy, odróżniających stosunek pracy od innych stosunków prawnych, należą: dobrowolność, osobiste świadczenie pracy w sposób ciągły, podporządkowanie, wykonywanie pracy na rzecz pracodawcy ponoszącego ryzyko związane z zatrudnieniem i odpłatny charakter zatrudnienia.

W świetle powyższego o pracowniczym charakterze zatrudnienia nie decyduje sam rodzaj pracy czy umowy, ale wykonywanie jej w warunkach podporządkowania poleceniom pracodawcy, konkretyzującego czynności, które w ramach umówionego rodzaju pracy ma wykonywać pracownik, a także sposób oraz czas i miejsce wykonywania czynności. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 12 lutego 2013 r. (III AUa 1068/12) „podporządkowanie organizacyjne pracownika pracodawcy stanowi konstytutywną cechę stosunku pracy, a contrario brak tej cechy decyduje w niniejszej sprawie o ustaleniu stosunku cywilnoprawnego z umowy o dzieło jako obowiązującego pomiędzy stronami niniejszego procesu. Dodatkowymi cechami stosunku pracy jest dobrowolność podjęcia pracy przez pracownika i odpłatność świadczonej przez niego pracy. Ponadto istotnym - w ramach umowy o pracę - jest konieczność kumulatywnego wystąpienia powyższych przesłanek, charakteryzujących umowę o pracę. Zasadnym jest więc stwierdzenie, że brak choćby jednej z powyższych przesłanek decyduje o odmowie uznania łączącego strony stosunku prawnego jako umowy o pracę.”

Dla stwierdzenia, że podporządkowanie pracownika pracodawcy występuje w treści stosunku prawnego z reguły wskazuje się na takie elementy jak: określony czas pracy i miejsce wykonywania czynności, podpisywanie listy obecności, podporządkowanie pracownika regulaminowi pracy oraz poleceniom kierownictwa co do miejsca, czasu i sposobu wykonywania pracy oraz obowiązek przestrzegania norm pracy, obowiązek wykonywania poleceń przełożonych, wykonywanie pracy zmianowej i stała dyspozycyjność, dokładne określenie miejsca i czasu realizacji powierzonego zadania oraz ich wykonywanie pod nadzorem kierownika. Ogólna kontrola osoby zatrudnionej na

podstawie umowy cywilnoprawnej (np. zlecenia), dokonywana przez zleceniodawcę z punktu widzenia rezultatów działalności nie świadczy o podporządkowaniu pracowniczemu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2011 r., II UK 20/11; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 17 września 2013 r., III AUa 135/13; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 23 października 2013 r., III AUa 226/13).

Sąd Okręgowy uznał, że w przedmiotowej sprawie brak było elementu podporządkowania W. M. (1) poleceniom pracodawcy. W wykonywaniu czynności na stanowisku mechanika, ubezpieczony miał bardzo szeroki zakres samodzielności. Z akt sprawy nie wynika bowiem, aby płatnik składek wydawał W. M. (1) jakiegokolwiek polecenia służbowe. Płatnika składek nie interesowało bowiem w jakim czasie i miejscu oraz w jaki sposób i jakim nakładem sił ubezpieczony wykona zleczone mu prace.

W. M. (1) nie miał obowiązku podpisywania listy obecności. Nie rozliczano go z czasu pracy, nie miał obowiązku wykonywania pracy w ściśle określonych godzinach. Tym samym właściciel firmy w zasadzie nie kontrolował ile godzin odwołujący faktycznie poświęcał na pracę. Nawet jeżeli przyjąć, że odwołujący przebywała w miejscu prowadzenia przez płatnika składek działalności i wykonywał faktycznie pewne czynności związane z przedmiotem zatrudnienia, to nie można uznać, aby odpowiadało to cechom stosunku pracy. Zdaniem Sądu brak przywiązania do godzin świadczenia przez odwołującego pracy świadczy o tym, że obie strony miały świadomość, że czynności, którymi miał zajmować się ubezpieczony nie będą realizowane w ramach reżimu pracowniczego. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika również, w jaki sposób pracodawca rozliczał ubezpieczonego z wykonanej pracy. Płatnik składek nie przedstawił bowiem żadnych dokumentów, które stanowiłyby rezultat pracy W. M. (1). Wszak dla istnienia stosunku pracy muszą zaistnieć cechy kreujące stosunek pracy i wyróżniające go od innych stosunków prawnych. W ocenie Sądu Okręgowego, taką cechą odróżniającą, będącą elementem niezbędnym stosunku pracy, jest m.in. pracownicze podporządkowanie pracownika pracodawcy, czego w ustalonym stanie faktycznym nie stwierdzono.

Konstytutywną cechą stosunku pracy jest także odpłatność zatrudnienia. Warunki i składniki wynagrodzenia określa się w umowie o pracę, a pracownik nie może zrzec się prawa do wynagrodzenia ani przenieść tego prawa na inną osobę. Z zeznań G. B., S. B. oraz U. M. (1) wynika, iż ubezpieczony wynagrodzenie za wykonaną pracę otrzymywał gotówką na koniec każdego miesiąca. Wskazać jednak należy, iż nie ma żadnego namacalnego dowodu, który potwierdziłby prawdziwość twierdzeń ww. osób. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika także, że odwołujący nie przedłożył zaświadczenia o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy na stanowisku mechanika, jak również nie został przeszkolony z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Brak dopełnienia powyższych formalności świadczy zatem o tym, że strony od początku nie miały zamiaru realizować umowy o pracę z dnia 8 listopada 2011 r. A złożone przez płatnika składek odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych stanowiło raczej przysługę, dzięki której syn ubezpieczonego mógł otrzymać świadczenie rentowe po zmarłym ojcu. W niniejszej sprawie zostały zatem ustalone okoliczności, pozwalające zakwestionować fakt wykonywania przez ubezpieczonego umówionych czynności na podstawie umowy o pracę z dnia 8 listopada 2011r., które odpowiadałyby ważnemu stosunkowi pracy.

W związku z powyższym umowa o pracę z dnia 8 listopada 2011r. została oceniona przez Sąd jako nieważna zgodnie z art. 58 § 1 k.c. Powołany przepis wskazuje, że czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy.

Czynność prawna mająca na celu obejście ustawy polega na takim ukształtowaniu jej treści, które z formalnego punktu widzenia nie sprzeciwia się ustawie, ale w rzeczywistości zmierza do zrealizowania celu, którego osiągnięcie jest przez ustawę zakazane. Pojęcia obejścia prawa i pozorności są sobie znaczeniowo bliskie i niejednokrotnie pokrywają się. Ustalenie, czy umowa zmierza do obejścia prawa, czy jest pozorna wymaga poczynienia konkretnych ustaleń faktycznych dotyczących okoliczności jej zawarcia, celu jaki strony zamierzały osiągnąć, charakteru wykonywanej pracy i zachowania koniecznego elementu stosunku pracy, jakim jest wykonywanie pracy podporządkowanej (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 08 marca 1995 r., I PZP 7/95, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1997 r., I PKN 276/97).

Sąd Okręgowy uznał, że zatrudnienie W. M. (1) było więc czynnością prawną zmierzającą do obejścia art. 22 k.p. i w związku z tym ubezpieczony, jako pracownik u ww. płatnika składek nie może podlegać obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu.

Mając na względzie przedstawioną argumentację, Sąd Okręgowy ocenił, że zaskarżona decyzja organu rentowego jest prawidłowa i dlatego na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie.

Jednocześnie Sąd Okręgowy na podstawie art. 98 k.p.c. oraz Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, zasądził od (...) s.c. z siedzibą w R. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kwotę 180,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, o czym orzekł w pkt. 2 wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)